

Český telekomunikační úřad
Sokolovská 219, Praha 9
poštovní příhrádka 02
225 02 Praha 025

dne / date 9. 6. 2017

věc / re Připomínky společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. k záměru ČTÚ udělit přiděl rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3–455,74 / 461,3–465,74 MHz podle § 20 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích.

FORMULÁŘ PRO UPLATNĚNÍ PŘIPOMÍNEK, STANOVISEK A NÁZORŮ

NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI:

Výzva ČTÚ k předložení připomínek k záměru ČTÚ udělit přiděl rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3–455,74 / 461,3–465,74 MHz podle § 20 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÉHO SUBJEKTU:

T-Mobile Czech Republic a.s.
Tomíčkova 2144/1
148 00 Praha 4

IČ:

649 49 681

Jméno a příjmení, funkce oprávněné osoby:

Ing. Eva Nemeshegyi
Senior specialista regulace
mobil: +420 603 423 126
e-mail: eva.nemeshegyi@t-mobile.cz

Kontaktní osoba:

Ing. Eva Nemeshegyi
Senior specialista regulace
mobil: +420 603 423 126
e-mail: eva.nemeshegyi@t-mobile.cz

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ:

Níže uvedené připomínky neobsahují obchodní tajemství nebo důvěrné informace.

Úvod

Společnost T-Mobile Czech Republic a.s. (dále také „T-Mobile“) vítá možnost uplatnit své připomínky k záměru ČTÚ udělit přiděl rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3–455,74 / 461,3–465,74 MHz podle § 20 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích zveřejněnému na webových stránkách Českého telekomunikačního úřadu (dále také „ČTÚ“ nebo „Úřad“) dne 10. 5. 2017, č.j. ČTÚ-65 183/2016-613/X. vyř.

Předmětem Výzvy k uplatnění připomínek jsou dle §20 Zákona o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „ZoEK“) dokumenty **Závěry přezkoumání**, zda stále trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3 - 455,74 / 461,3–465,74 MHz a **Výpis ze znaleckého posudku č. 116/2017** na ocenění práva využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3 - 455,74 / 461,3–465,74 MHz, ČVUT, duben 2017, kterým soudní znalec stanovil cenu přidělu ve výše uvedeném kmitočtovém úseku ve variantě prodloužení přidělu o 1 rok při zachování dosavadních podmínek využití technologie CDMA, resp. o 2 roky, a ve variantě ocenění přidělu v režimu technologické neutrality pro dobu trvání přidělu 15 let (dále jen „Výpis ze znaleckého posudku“).

Společnost T-Mobile tímto předkládá své připomínky k oběma zveřejněným dokumentům.

I.

Připomínky k dokumentu Závěry přezkoumání, zda stále trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3 - 455,74 / 461,3–465,74 MHz (dále jen „Závěry přezkoumání“):

1. V první řadě předkládáme obecnou připomínku týkající se vnitřní rozporuplnosti dokumentu Závěry přezkoumání. Není totiž zřejmé, zda Úřad provedl přezkum dle §20 ZoEK pro spektrum, které je dedikováno pro technologii CDMA a Úřad i nadále počítá s tím, že další omezení práv se bude týkat spektra dedikovaného na technologii CDMA, nebo naopak Úřad počítá se zneutrálněním předmětného úseku a jeho využívání novými perspektivními technologiemi. Jak je uvedeno také níže, Úřad totiž v některých částech Závěrů přezkoumání přímo vylučuje relevantnost využití předmětného úseku LTE technologiemi pro účely přezkumu, a také samotné otázky, které byly Úřadem položeny současnému držiteli přidělu, míří pouze k využívání technologií CDMA. Nicméně na jiných místech Úřad konstatuje, že pro přezkum bral v úvahu připravovanou novou právní úpravu §16b ZoEK nebo dokonce dochází k závěru, že Závěry přezkoumání jsou platné také pro technologicky neutrální využití příslušných rádiových kmitočtů a to až do roku 2033! Není však současně vůbec zřejmé, na základě jakého zkoumání a jakých podkladů Úřad došel k tak časově a věcně širokému závěru.

Taková vnitřní nesourodost dokumentu způsobuje jeho netransparentnost a může být podkladem pro právní napadení návazných správních rozhodnutí. Dokument tedy vyžaduje jeho zásadní přepracování.

A dále skutečnost, že Úřad bral v úvahu právní úpravu, která nebyla doposud přijata, přičemž evidentně presumuje její přijetí, je šokující a mělo by být detailněji popsáno, jakým způsobem tato nová právní úprava ovlivnila Závěry přezkoumání a jak se Závěry přezkoumání změní, pokud nová právní úprava nebude přijata.

2. Další obecná připomínka společnosti T-Mobile se týká nejednoznačnosti doby, na kterou Úřad hodlá dále omezit práva k využívání předmětného kmitočtového úseku. T-Mobile se domnívá, že součástí Závěrů přezkoumání musí být jednoznačně vymezená doba, na kterou budou práva k využívání předmětného spektra omezena. Úřad v Závěrech přezkoumání pouze nepřímo indikuje, že se může jednat o 2 roky, ale také o dobu 15 let. Není zcela jasné, co bude tím rozhodujícím faktorem, který určí, na jak dlouhou dobu bude nový přiděl udělen. **Je nepřijatelné, aby se tato otázka řešila až v rámci řízení o žádosti o udělení nového přidělu podle §20 odst. 5 ZoEK. Právě délka, na kterou hodlá Úřad nově omezit počet práv k využívání rádiových kmitočtů v předmětném kmitočtovém úseku je totiž jednou z podstatných veličin, které ovlivňují vyhodnocení bodů a) až e) odst. 4 §20 ZoEK v rámci přezkumného procesu.**

3. V bodě 3c) Závěrů přezkoumání Úřad podle názoru TMCZ nedostatečně popsal technické podmínky dalšího možného využívání rádiových kmitočtů. Úřad pouze stručně konstatoval, že technické podmínky jsou stanoveny Přídělem a že strategickým záměrem Úřadu je umožnit využívat toto pásmo budoucími perspektivními technologiemi. Pokud by totiž Úřad šel více do hloubky možného technického využití, ukázalo by se, že předmětem této konzultace je kmitočtový úsek s ojedinělými vlastnostmi a jeho držení přináší značnou konkurenční výhodu, což má následně podstatný vliv na další body přezkumu, tedy zejména bod d) a e).
Jak jsme již několikrát předkládali Úřadu při různých příležitostech, z hlediska budoucího využití je toto frekvenční pásmo vhodné například k provozování technologie eLTE (Huawei proprietární jméno LiTRA)¹. Jde o nejmodernější trunkovou rádiovou síť, která v brzké době nahradí síť Matra (Tetrapol), případně Tetra. Jde o technologii vhodné zejména pro public safety/mission critical komunikační systémy (v podmínkách ČR pro Integrovaný záchranný systém (dále také „IZS“)). Takové budoucí využití tohoto pásma předpokládá také již zmiňovaný dokument Strategie správy rádiového spektra. Vlastníci přidělu předmětného kmitočtového pásma by tedy provozovali pro IZS novou, moderní síť s vlastnostmi (nižší kapacita, ale vysoká efektivita pokrytí vs. počet sítí, vč. deep indoor pokrytí, dedikovanost pro konkrétní účel), kterým by ostatní subjekty s jinými frekvencemi (800 MHz a výše) nebyly nijak schopni konkurovat.
I když Závěry přezkoumání předpokládají v předmětném pásmu i nadále poskytování veřejných služeb elektronických komunikací, je zřejmé, že o faktickém využití tohoto pásma rozhodne až národní komunikační strategie bezpečnostních a záchranných složek, a je pravděpodobné, že v souladu s technologickými trendy zvolí právě pásmo 450 MHz. Vlastníci přidělu předmětného kmitočtového pásma by tedy provozovali pro IZS novou, moderní síť s vlastnostmi (nižší kapacita, ale vysoká efektivita pokrytí vs. počet sítí, vč. deep indoor pokrytí,

¹ LiRTA - také Huawei eLTE: viz <http://e.huawei.com/en/products/wireless/elte-trunking>
a specifikace radiostanice: <http://e.huawei.com/en/products/wireless/elte-trunking/trunking-terminal/ep820>
EP820-D04A: 380 MHz to 450 MHz (LTE), 400 MHz to 470 MHz (DMO)
a polní základnová stanice: <http://e.huawei.com/en/products/wireless/elte-trunking/rapid-deployment/elte-rapid>
LTE TDD: 400M: 380 MHz to 450 MHz, 1.8G: 1,785 MHz to 1,805 MHz

dedikovanost pro konkrétní účel), kterým by ostatní subjekty s jinými frekvencemi (800 MHz a výše) nebyly nijak schopni konkurovat.

Dané spektrum by mohlo být dále ideálně využitelné pro úzkopásmové technologie, např. IoT, nebo pro výstavbu datových sítí dedikovaných pro omezené množství uživatelů.

Připomínka T-Mobile tedy směřuje ke skutečnosti, že Úřad zcela nevyhovujícím způsobem popsal technické podmínky dalšího využívání rádiových kmitočtů, čímž dochází v procesu přezkoumávání zakrývání podstatných skutečností majících vliv na další body přezkumu, tedy zejména na důvodech zájmu dosavadního držitele přidělu o předmětné rádiové kmitočty a fungování hospodářské soutěže v oblasti elektronických komunikací. Z tohoto důvodu žádáme Úřad o doplnění Závěrů přezkoumávání o precizní popsání technických podmínek dalšího využívání rádiových kmitočtů a jejich následné vyhodnocení z hlediska dopadu na další otázky přezkumného procesu dle odst. 4 §20 ZoEK.

4. K bodu 3d) Závěrů přezkoumání konstatujeme:

- a. Společnost O2 svůj zájem o předmětné kmitočty odůvodnila mj. tím, že v současné době jsou využívány v lokalitě bez možnosti jiného připojení: „Jedná se např. o příhraniční oblasti a dále je služba využívána i např. chataři, což je ze stejného důvodu a dále navíc i vzhledem k dobré stabilitě připojení k síti. V těchto převážně odlehlých či hůře dostupných oblastech by společnost O2 na jiných kmitočtových pásmech, než v kmitočtovém pásmu 450 MHz, nebyla svým zákazníkům schopna za nákladově přijatelných podmínek zajistit rovnocennou náhradu ke službám nyní poskytovaným s využitím technologie CDMA.“

Takové odůvodnění považujeme za zavádějící a nepravdivé. Společnost O2 má totiž v současné době na území ČR v průměru cca 10 x hustější LTE800 síť než CDMA síť. Toto platí i pro příhraniční oblasti, kdy je sice hustota sítě menší, nicméně platí, že v naprosté většině případů je blíže hranicím síť LTE 800 než CDMA síť. Stávající síť LTE800 tedy představuje plnohodnotnou náhradu CDMA sítě pro tradiční hlasové a širokopásmové služby.

Ze Závěrů přezkoumání vyplývá, že Úřad dále nezkoumal věrohodnost předložených tvrzení společnosti O2, jednoduše je vzal jako fakt, o který dále opřel svá stanoviska. Přičemž právě pokrytí území technologií CDMA vs. jinými technologiemi lze snadno ověřit a mělo by být součástí Závěrů přezkumu a společnost T-Mobile žádá o takové doplnění.

- b. Je zjevné, že společnost O2 hodlá spektrum z Přídělu využívat nikoliv pro poskytování tradičních služeb, nýbrž pro implementaci zcela nových služeb dle současných technologických a tržních trendů (např. pro různé nové narrow band technologie např. Internet of Things – dále také „IoT“ apod.), pro které je stávající počet CDMA sítí společnosti O2 (tedy cca 450) dostatečný. Toto ostatně potvrdila i společnost O2, kdy konstatovala, jak je uvedeno v Závěrech přezkoumání, že: „Společnost O2 plánuje předmětné kmitočty využít pro výstavbu nové mobilní sítě založené na modernějších technologiích pro zajištění služeb, jež tomuto segmentu zákazníků není za ekonomicky přijatelných podmínek možno poskytovat s využitím jiných kmitočtů v dalších kmitočtových pásmech, které společnost O2 v současnosti drží.“

Je tedy zjevné, že perspektivnosti a jedinečnosti tohoto pásma si je vědoma také sama společnost O2 a potvrzuje tvrzení společnosti T-Mobile, že se jedná o unikátní pásmo, o které musí proběhnout spravedlivá soutěž.

V této souvislosti považujeme za nerelevantní úvahu Úřadu, který při posuzování, zda nadále trvají důvody pro omezení počtu práv, vzal v úvahu skutečnost, že v letech 2012-2017 proběhly nebo probíhají aukce kmitočtů v pásmech 800 MHz, 1800MHz, 2600 MHz a 3700 MHz a na základě tohoto došel k závěru, že došlo nebo ještě dojde k uspokojení potřeb zájemců o rádiové kmitočty pro poskytování celoplošných mobilních služeb vysokorychlostního přístupu k síti internet, a že v těchto všech kmitočtových pásmech je s ohledem na počet držitelů práv k využívání rádiových kmitočtů vytvořeno plně konkurenční prostředí.

Na tuto úvahu Úřadu lze nahlížet jako na nerelevantní nebo dokonce svědčí o tom, že není potřeba práva v jiných než 800 MHz, 1800MHz, 2600 MHz a 3700 MHz kmitočtových pásmech nadále limitovat. Úřad by měl tuto pasáž vysvětlit.

- c. Nutno dále podotknout, že zájem dosavadního držitele přidělu byl velmi významně ovlivněn administrativním úkonem v podobě změny části plánu využití rádiového spektra pro kmitočtové pásmo 380 – 470 MHz, kterou byly vytvořeny podmínky pro využití tohoto pásma i jinými než dosavadními technologiemi. Toto proběhlo, dle názoru naší společnosti, zcela v rozporu se Závěry přezkoumání, zda stále trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3-455,74/461,3-465,74MHz, č.j. ČTÚ-13794/2012-613/II. vyř., s čímž se Úřad, dle našeho názoru, řádně nelypřehledal. Taková zásadní změna v možnosti využití spektra vede logicky k růstu zájmu o toto spektrum, a to nejen stávajícím držitelem přidělu, čímž dochází k podstatnému nárůstu hodnoty tohoto spektra. Právě z tohoto důvodu musí být umožněna spravedlivá soutěž o přiděl pro další období.
- d. V neposlední řadě se nelze ztotožnit s úvahou Úřadu v této části uvedené, a sice že: „Využití technologie LTE však není v souladu s technickými podmínkami přidělu uděleného dosavadnímu držiteli přidělu a není proto relevantní pro účely tohoto přezkumu, který je prováděn s ohledem na blížící se konec doby platnosti dosavadního přidělu rádiových kmitočtů.“ Úřad v této části, dle názoru společnosti T-Mobile, nejenže nepostupuje dle ZoEK, neboť technické podmínky dalšího využívání kmitočtů musí být součástí Přezkumu, ale dokonce v této části popírá sám sebe, neboť v jiných částech Závěrů přezkoumání a v následujícím textu naopak konstatuje, že bere v úvahu připravovanou novou právní úpravu stanovující oprávnění, resp. povinnost Úřadu na žádost dotčeného držitele přidělu rádiových kmitočtů provést jeho změnu k odstranění omezení jeho technologické neutrality a neutrality vůči službám nebo dokonce dospívá k názoru, že: ... „...platnost závěrů přezkumu, tj. existence důvodů pro další omezení počtu práv v daném kmitočtovém pásmu je dána i pro technologicky neutrální využití příslušných rádiových kmitočtů, a to v horizontu do roku 2033“.

5. K bodu 3e) Závěrů přezkoumání konstatujeme:

- a. Pravděpodobně lze souhlasit s úvahou, že omezení počtu práv do 7. 2. 2020 při zachování využití technologií CDMA nenaruší hospodářskou soutěž.

Na druhou stranu nemůžeme však rozhodně souhlasit s tvrzením, že by nebylo narušeno fungování hospodářské soutěže ani v případě, kdy by z důvodů účinnosti navrhované nové právní úpravy Úřad stanovil podmínky využití předmětného úseku rádiového spektra na principu technologické neutrality. Ke stejnému nakonec došel i sám

Úřad, který v dokumentu Závěry přezkoumání, zda stále trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3-455,74/461,3-465,74MHz, č.j. ČTÚ-13794/2012-613/II. vyř. str. 4, kde Úřad konstatuje, že:

„Využitím úseku pro harmonizovaný systém LTE by rovněž mohlo dojít k ovlivnění hospodářské soutěže na trhu služeb mobilních komunikací a z tohoto důvodu by bylo nezbytné vyhlásit pro takový účel výběrové řízení otevřené pro všechny zájemce.“

V souladu se zásadou právní jistoty a předvídatelnosti regulace zajišťováním jednotného regulačního přístupu je Úřad svým názorem vázán, což v dokumentu Závěry přezkoumání zcela pomíjí.

V neposlední řadě tento názor nepřímo potvrzuje rovněž společnost O2, která ve svém vyjádření uvádí záměr vybudovat prostřednictvím předmětného kmitočtového úseku novou mobilní síť, kterou by využitím jiných kmitočtů nevybudovala. Logicky lze tedy dovodit, že přiděl na technologicky neutrální pásmo v tomto kmitočtovém úseku dává držiteli neopodstatněnou tržní výhodu.

- b. Opětovně a důrazně uvádíme, že je proto nepřipustné, aby čerpání výhod plynoucích z možného budoucího využití pásma 450MHz bylo umožněno subjektům, kterým byly tyto frekvence přiděleny před desítkami let pro využití výhradně technologiemi CDMA. Pokud diskutujeme technologickou neutralitu tohoto pásma, které navíc perspektivně bude určeno pro zcela nové využití, a to při současném omezení množství spektra v tomto pásmu, musí být toto nově koncipované pásmo předmětem spravedlivé soutěže, tedy v souladu se ZoEK předmětem výběrového řízení za účelem udělení práv rádiových kmitočtů, a to po uplynutí doby platnosti stávajícího přidělu.

Prodloužením doby platnosti stávajícího Přidělu společnosti O2 na další časové období, během kterého pravděpodobně dojde k technologickému zneutrálnění přidělu, by, dle našeho názoru, došlo k porušení nejen §5 ZoEK, nýbrž také §19a odst. 1 zákona č.143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Rovněž tak by bylo třeba detailně analyzovat otázku nedovolené veřejné podpory.

6. Závěrem lze tedy konstatovat, že:
 - a. předložené Závěry přezkoumání jsou pro vady výše popsané použitelné nejvýše pro další omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v délce dvou let, tedy na dobu, po kterou bude společnost O2 používat předmětné kmitočty k provozování CDMA sítě;
 - b. jako jediný možný další regulační postup vidíme ten, že Úřad provede během výše uvedených dvou let nový přezkum dle § 20 ZoEK, ve kterém precizně zohlední nejen technické podmínky dalšího využívání kmitočtů, ale také detailně vyhodnotí fungování hospodářské soutěže v oblasti elektronických komunikací se zvláštním zřetelem na služby poskytované prostřednictvím předmětného kmitočtového úseku. Výsledkem tohoto přezkumu pak bude zcela nepochybně vypsání **nového výběrového řízení** za účelem udělení práv k využívání kmitočtů v technologicky neutrálním pásmu 450 MHz pro období následující po roce 2020.

Zcela správně Úřad poznamenal, že další využití předmětného kmitočtového úseku ovlivní několik faktorů, které v době provádění přezkumu nejsou přesně známy. Protože se však v následujících letech očekává prudký rozvoj nových IoT služeb postavených na nových technologiích, výše uvedený postup zaručí, že pro provedení dalšího přezkumu bude známo mnohem více relevantních informací než v roce 2016, kdy byl fakticky Úřadem přezkum prováděn.

II.

Připomínky k dokumentu Výpis ze znaleckého posudku č. 116/2017 na ocenění práva využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém úseku 451,3 - 455,74 / 461,3–465,74 MHz (dále jen „Výpis ze znaleckého posudku“):

V obecné rovině lze konstatovat, že ke znaleckému posudku lze jen velmi obtížně předložit kvalifikované vyjádření, neboť výše hodnot některých vstupních dat pro ocenění předmětného přidělu, a to zejména pro ocenění přidělu v režimu technologické neutrality, zůstává zcela neodůvodněna, posudek neobsahuje žádné bližší vysvětlení a podkladové materiály, ze kterých by bylo možno dovodit, jak znalec k takovým hodnotám došel. Přitom se jedná o zcela zásadní ukazatele pro ocenění předmětného spektra. Zejména se jedná o hodnotu investičních výdajů – pořízení dlouhodobého majetku v segmentu sítě pracující v pásmu 450 MHz technologicky neutrálně. U tohoto parametru znalec došel k hodnotě 1,1 mld. Kč investic do HW a SW ve střední prognóze, přičemž tato hodnota není nijak podložena, znalec ji prostě konstatoval. Není vůbec zřejmá podoba nákladového modelu, tedy například s kolika základnovými stanicemi bylo v nákladovém modelu počítáno, nebo zda a jak byla zohledněna skutečnost, že je možno využít stávající antény, což představuje významnou úsporu v CAPEX položce. Upozorňujeme, že při zkušební modelaci investičních nákladů pro budování sítě v předmětném pásmu v režimu technologické neutrality došla naše společnost k významně jiné hodnotě než znalec. Tuto disproporci nelze vysvětlit bez odkrytí položek, které znalce vedly k tak nadměrné výši investičním nákladům. Pokud by k detailnímu odůvodnění položek nedošlo, posudek by jednoznačně budil dojem, že přemrštěná hodnota investičních výdajů slouží pouze k umělému snížení konečné hodnoty ocenění práv k využívání kmitočtového pásma v režimu technologické neutrality a jako takový by musel být odmítnut.

Pro skutečnost výše popsanou se Výpis ze znaleckého posudku stává netransparentní a v důsledku tohoto nekomentovatelným. Žádáme tedy Úřad, aby v nové konzultaci zveřejnil všechny relevantní podklady, které znalce vedly k jednotlivým vstupním hodnotám jednotlivých parametrů zásadních pro výpočet ocenění, zejména pak k hodnotě investičních nákladů. Pakliže takové podklady nejsou k dispozici, žádáme odmítnutí posudku pro jeho nedůvěryhodnost jako celek a zadání posudku nového.

S pozdravem,

Ing. Eva Nemeshegyi
senior specialista regulace
T-Mobile Czech Republic a.s.